

Azərbaycanda məhkəmə-hüquq islahatlarının uğurla aparılması ulu öndərin adı ilə bağlıdır

Ulu öndər Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıtmaqla Azərbaycanın müstəqilliyinin itirilməsi təhlükəsini aradan qaldırdı, dövlətçiliyin əbədiliyini, sarsılmazlığını reallaşdırdı. Ümummilli lider bu yolda bütün maneələrin öhdəsindən qətiyyətlə gəldi, ölkəmizin gələcək inkişafının möhkəm təməl prinsiplərini formalaşdırdı. O dövrdə - dövlət müstəqilliyinin bərpa edildiyi ilk illərdə respublikamızın üzləşdiyi dərin ictimai-siyasi böhrandan, vətəndaş itaətsizliyindən və hakimiyyət uğrunda zorakılıqdan qaynaqlanan mübarizə və anarxiyaya son qoymaq o qədər də asan məsələ deyildi. Dahi şəxsiyyət isə buna müdrikliyi, uzaqqörənliyi və idarəetmə istedadı ilə nail oldu.

Ulu öndər həmin dövrdə vaxtaşırı məcburi köçkünlərlə görüşür, onların sosial şəraitinin yaxşılaşmasına mühüm önəm verir, qarşılaşdıqları problemlərin həllinə səy göstərirdi. Eyni zamanda, doğma yurdlarından didərgin salınan soydaşlarımızın öz od-ocaqlarına qayıdacaqlarına əminliyini də bildirirdi: "Arzu edirəm ki, sizinlə birlikdə gedək Şuşaya. Gedəcəyik, inanın ki, gedəcəyik. Şuşa Azərbaycanın gözüdür, hər bir azərbaycanlı üçün iftixar mənbəyidir. Şuşa bizim mədəniyyətimizin, tariximizin rəmzidir. Şuşa hamı üçün əzizdir. Amma təkəcə Şuşa yox, Laçın dağları da əzizdir. Biz heç vaxt Laçınsız yaşaya bilmərik. Ağdam kimi gözəl bir şəhər, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan, Qubadlı, Kəlbəcərin o bulaqları, Kəlbəcərin o İsti suyu - biz onlarsız yaşaya bilmərik".

Prezident İlham Əliyev 2020-ci ildə

başlanan Vətən müharibəsində sərkərdə qətiyyəti ilə ata vəsiyyətini yerinə yetirdi, işğaldan azad olunan torpaqlarımızda üçrəngli bayrağımızın əzəmətlə dalğalanmasına nail oldu.

Xatırladım ki, Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildikdən sonra müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dövlət quruculuğunun təmin edilməsi istiqamətində bir sıra tələpəli layihələrin gerçəkləşdirilməsinə də nail oldu. Dahi şəxsiyyətin rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyasının 1995-ci il noyabrın 12-də referendum yolu ilə qəbul edilməsi bunun bariz ifadəsi idi. Yeri gəlmişkən, həmin Əsas Qanunumuzla hakimiyyətlərin bölünməsi prinsipi təsbit olundu, hüquq normaları və qanunvericilik bazası beynəlxalq

standartlara uyğunlaşdırıldı və müasir dövlət qurumlarının formalaşdırılması həyata keçirilən genişmiqyaslı quruculuq proqramının tərkib hissəsinə çevrildi.

O dövrdə qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətinin qarşılıqlı fəaliyyətinin təmin edilməsi məqsədilə müvafiq layihələr reallaşdırıldı, qanunun aliliyi prinsipinin möhkəmləndirilməsi sahəsində qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətlərinin qarşılıqlı fəaliyyəti təmin edildi. Bütün bu məsələlərin həlli isə 1996-cı ildə yaradılan Hüquqi İslahat Komissiyası tərəfindən şərtləndirildi. Adı çəkilən komissiyanın fəaliyyətində hüquqi islahatların prioritetləri əsasında hüquq sistemi

beynəlxalq normalara uyğun yenidən quruldu.

Beləliklə, ölkədə müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin yaradılması ilə genişmiqyaslı məhkəmə-hüquq islahatlarının aparılması sürətləndi, 1997-ci ildə "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" yeni Qanun qəbul edildi. Həmin qanunun tətbiq edilməsi və məhkəmə islahatlarının həyata keçirilməsinə dair tədbirlər haqqında proqram xarakterli Fərman imzalandı və respublikamızda məhkəmə quruluşunun və məhkəmə icraatının mahiyyətə yeni modelinin bərqərar edilməsi prosesinə başlandı, keçmiş sovet məhkəmə sistemi ləğv edilərək, 2000-ci ildən yeni, üçpilləli müstəqil

məhkəmə sisteminin əsası qoyuldu.

Gərgin fəaliyyət nəticəsində "Konstitusiya Məhkəməsi haqqında", "Prokurorluq haqqında", "Polis haqqında", "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında" və digər qanunların, habelə məəcəllələrin layihələri hazırlanaraq, qəbul edildi.

Dahi şəxsiyyətin insan hüquqları sahəsində atdığı ən mühüm addımlardan biri də ölüm cəzasının ləğvi ilə bağlı idi. Belə ki, 1993-cü ildən ölüm cəzasının icrasına veto qoyulması, 1998-ci ildə isə Şərqdə ilk dəfə olaraq Azərbaycanda bu cəza növünün tamamilə ləğv edilməsi ulu öndər Heydər Əliyevin ədalət, azadlıq, humanizm və insanpərvərlik kimi yüksək ideallara sadıqlığından irəli gəlirdi. Bu, ümummilli liderin böyük qəlb və zəngin mənəviyyət sahibi olduğundan xəbər verirdi.

Ulu öndərin inkişaf strategiyasına daim sadıq qalan Prezident İlham Əliyev hakimiyyətdə olduğu 18 il ərzində ölkəmiz davamlı tərəqqisi, sürətlə müasirləşməsi, demokratiya yolu ilə uğurla irəliləməsi, nəhayət, Vətən müharibəsində parlaq qələbə əldə etməsi ilə dünyada nüfuz və söz sahibinə çevrilib. Dövlətimizin başçısı tərəfindən məhkəmə-hüquq sisteminin təkmilləşdirilməsi və müasirləşdirilməsi istiqamətində aparılan islahatlar cəmiyyətin, eləcə də ictimai münasibətlərin inkişafında önəmli rol oynayır. Bunun nəticəsində məhkəmə sistemi beynəlxalq standartlara uyğun təkmilləşdirilib, məhkəmə hakimiyyətinin müstəqilliyi möhkəmləndirilib, bu sahədə fəaliyyəti tənzimləyən qanunvericilik bazası əsaslı şəkildə yenilənib, insanların məhkəmələrə müraciət etmək imkanları xeyli asanlaşıb, "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiqi, o cümlədən məhkəmə prosesi zamanı audio-video yazılışların aparılması, bütün məhkəmə iclaslarının protokollaşdırılması, elektron sənəd dövriyyəsinin tam tətbiqi ilə bağlı bütün zəruri infrastruktur yaradılıb.

Asim ZÜLBALAYEV,
Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin
şöbə müdiri